

Briselē, 2025. gada 16. maijā
(OR. en)

8784/25

LIMITE

TELECOM 135
CYBER 125
COMPET 349
ESPACE 34

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2025. gada 16. maijs
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Satelītsavienotība kā stratēģiskās autonomijas pamatelements – nepieciešamība pēc visaptverošas pieejas – viedokļu apmaiņa

Pašreizējā nemitīgi mainīgajā ģeopolitiskajā situācijā savienotība ir ES stratēģiskās autonomijas stūrakmens. Bez uzticamas un noturīgas savienotības, ko nodrošina gan uz zemes, gan kosmosā bāzēta infrastruktūra, ES nespēs nedz īstenot vērienīgos mērķus, nedz ilgtermiņā saglabāt konkurētspēju. Šodienas arvien savienotākajā pasaulē uzskats, ka savienotību nodrošina vairākas savstarpēji nesaistītas tehnoloģiju jomas (piemēram, kosmosa sistēmas, zemūdens kabeļi, stacionārie tīkli un mobilā infrastruktūra), vairs neatspoguļo mūsdienu datu apmaiņas komplicētību. Mūsdienās dati netraucēti plūst caur šīm dažādajām infrastruktūrām: lai no mobilās ierīces piekļūtu mākoņbalstītiem pakalpojumiem, lietotājs var izmantot vietēju 5G savienojumu, zemes optiskās šķiedras pamattīklu, zemūdens kabeļus, kas savieno kontinentus, un satelītu retranslācijas infrastruktūru, kamēr vairākas tīkla funkcijas tiek virtualizētas un īstenotas mākonī. Šāda savstarpēja atkarība veido cieši savienotu sistēmu, kurā traucējumi vai nepietiekami ieguldījumi vienā elementā var apdraudēt visas sistēmas darbību, noturību un drošību.

Pēdējos desmit gados ES galvenokārt ir koncentrējusies uz zemes infrastruktūrām (4G/5G, optisko šķiedru). Tomēr, tā kā tehnoloģiskie sasniegumi ir ļāvuši samazināt satelītu būvēšanas un palaišanas izmaksas, privāti uzņēmumi un jauni dalībnieki ir izmantojuši iespēju attīstīt un piedāvāt jaunus pakalpojumus, īpaši zemas Zemes orbītas konstelācijas, kuras piedāvā mazāku datu aizkavi nekā tradicionālie sakaru satelīti. Tā kā satelītsavienotībai nav vajadzīga energoapgāde no Zemes un to neietekmē citi traucējumi, tā kļūst arvien nozīmīgāka gan saistībā ar centieniem nodrošināt piekļuvi izmaksu ziņā pieejamam platjoslas internetam attālos rajonos, gan arī ar drošību, noturību, krīzes pārvarēšanu un aizsardzību saistītus pakalpojumus, kā arī citus kritiski svarīgus lietojumus. Arvien intensīvāko globālo problēmu kontekstā satelītsavienotība ir būtisks priekšnoteikums ES spējai efektīvi reaģēt uz ārkārtas situācijām, aizsargāt digitālo suverenitāti un atbalstīt konkurētspēju un ekonomisko izaugsmi.

Tādēļ un lai kļiedētu bažas par to, ka ES nespēj suverēni nodrošināt kosmosā bāzētu savienotību, Savienība nolēma izveidot savu drošas savienotības satelītsistēmu *IRIS²*: tās sākotnējās operatīvās spējas (*IOC*) būs pieejamas 2030. gadā un no šā gada (2025.) ar *GOVSATCOM* starpniecību tā piedāvās sākotnējos pakalpojumus, vienlaikus pakāpeniski paplašinādama savu portfolio, lai aptvertu pakalpojumus, ko sniedz valdības sektora lietotājiem, tostarp militārajiem lietojumiem, un nodrošinātu savienotības risinājumus plašākai civilai un komerciālai lietošanai.

Arī citi dalībnieki izstrādā satelītsavienotības sistēmas un izvērtē savas stratēģijas. Šobrīd, kad mainās tehnoloģiskā situācija un parādās jauni izaicinājumi, ir īstais laiks pārskatīt savu pieeju un panākt, lai ES sistēmas būtu veiksmes stāsts.

Mums ir jāstiprina sava stratēģiskā autonomija satelītsakaru jomā, jo tā nodrošinās un palielinās noturību un aizsargās mūsu vienoto tirgu.

Satelītsavienotība jau patlaban ir iekļauta 5G standartos, un arvien izplatītāka kļūs dažāda kosmosā un uz zemes bāzētu tīklu konverģence (piem., 5G pamattīkla integrācija un netraucēta viesabonēšana satelītu un zemes tīklos); iespējams, tā būs svarīga arī saistībā ar 6G, kam standartus paredzēts noteikt līdz 2030. gadam. Satelīt tehnoloģiju (piem., *Direct to Device (D2D)*) attīstība un pieaugošais mobilo tīklu operatoru un satelītpakalpojumu sniedzēju partnerību skaits rada ne vien jaunas iespējas, bet arī problēmas un riskus, jo satelītu operatori mobilajiem operatoriem ir ne tikai partneri, bet arī konkurenti. Būtisks stratēģiskās autonomijas elements ir arī satelītsavienotībai, tostarp pamattīkla savienotībai, nepieciešamā zemes komponenta, piemēram, zemes un zemūdens kabeļu, integrācija.

Ir radusies virkne jautājumu par to, cik lielā mērā nozare satelītus var izmantot universālo pakalpojumu sniegšanai vai pārklājuma mērķu vai pienākumu īstenošanai, un kāda būtu ietekme uz regulējumu, tostarp valsts atbalstu. Lai saglabātu atvērtu un konkurētspējīgu tirgu, kurā galalietotājiem, tostarp valdībām un patērētājiem, ir pieejami dažādi piedāvājumi, ir ļoti svarīgi nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi ES un valstu tirgiem.

Saskaņoti noteikumi par piekļuvi tirgum un kopēji nosacījumi, kas pievienoti frekvenču spektra atļaujām, kuras jāsaņem satelītpakalpojumiem, varētu ES un trešo valstu operatoriem nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, stimulēt noteikumu ievērošanu un veicināt konkurenci. Tas uzlabos Eiropas pozīciju globālajā ainā un tādējādi sniegs atbalstu Eiropas konstelācijām, no kuru finansiālās dzīvotspējas ir atkarīgs tas, vai būs iespējams sniegt pasaules mēroga pakalpojumu.

Tajā pašā laikā zemes frekvenču varbūtēja izmantošana noteiktiem pakalpojumiem (piem., *direct-to-device (D2D)*) no bāzes stacijām kosmosā rada virkni tehnisku jautājumu, piemēram, kā novērst kaitīgus traucējumus, jo īpaši tik sadrumstalotā atļauju piešķiršanas vidē, kāda ir Eiropā. Eiropai nevajadzētu gaidīt līdz nākamajai Pasaules radiosakaru konferencei (PRK-27), lai tiktos un spriestu par šiem jautājumiem, jo tādējādi tā riskē atpalikt no citām pasaules daļām. Vienlaikus Eiropas Savienībai būtu pilnībā jāizmanto priekšrocības, ko sniedz tās saskaņotā pieeja attiecībā uz mobilo satelītsakaru pakalpojumu (*MSS*) 2 GHz joslu. Jāuzsver, ka ES saskaņotās 2 GHz frekvenču joslas nākotne ir atkarīga no savlaicīgas rīcības, jo esošās atļaujas zaudēs spēku 2027. gada maijā. Radiofrekvenču spektra politikas grupa ir konstatējusi, ka par šo ierobežoto resursu sacenšas vairāki konkurenti, tostarp tradicionālie *MSS* lietojumi, *IoT/M2M* ekosistēmas un jaunie *D2D* pakalpojumi. Ir ļoti svarīgi nepalaist garām izdevību un šo joslu izmantot šīs tehnoloģijas ieviešanas paātrināšanai, nodrošināt skaidrību par regulējumu ieinteresētajām personām un izmantot stratēģisku pieeju PRK-27 sagatavošanas darbiem, jo šajā konferencē tiks apspriesti papildu *MSS* piešķirumi. Savlaicīgi ir jārīkojas arī tādēļ, lai līdzsvarotu esošo operatoru darbības nepārtrauktību ar iespēju došanu jaunpienācējiem un tādējādi nodrošinātu tehnoloģiju neitralitāti, vienlaikus sekmējot inovāciju un konkurenci *MSS* nozarē.

Vēl viens svarīgs uzdevums ir ES satelītsistēmu un to pakalpojumu, īpaši globālās navigācijas satelītu sistēmas (*GNSS*) *Galileo* aizsardzība pret kaitīgiem traucējumiem. Lai arī turpmāk Savienības satelītu sistēmas būtu noturīgas un uzticamas, ir jāstiprina informācijas apmaiņas, traucējumu novērošanas, alternatīvu izstrādes, pretpasākumu īstenošanas un seku mazināšanas mehānismi.

Lai aizstāvētu Savienības intereses globālajā frekvenču spektra piešķiršanas procesā un piekļuvē tam, izšķirīga nozīme būs efektīvam un savlaicīgam sagatavošanās darbam pirms Pasaules radiosakaru konferences; rezultātā tiktu iegūta ne vien iespēja veidot progresīvu elektronisko sakaru pakalpojumu, piemēram, *D2D*, nākotni, bet arī atbalsts citām ES politikas jomām, kas izmanto frekvenču spektru, piemēram, klimata pārmaiņu monitoringam *Copernicus* programmas ietvaros. ES būs jāizmanto proaktīva un labi koordinēta pieeja, lai nodrošinātu, ka strauji mainīgajā satelītsakaru jomā Eiropa saglabā konkurētspēju un stratēģisku autonomiju.

Piedāvātie jautājumi:

1. Pēc Jūsu domām un ņemot vērā satelītu infrastruktūras paredzamo attīstību tuvākajā nākotnē, kāda ir šīs infrastruktūras loma Eiropas konkurētspējas un stratēģiskās autonomijas nodrošināšanā?
 2. Kā ar saskaņotām prasībām par piekļuvi tirgum un izpildes panākšanas noteikumiem var veicināt gan inovāciju, gan stratēģisko autonomiju un nodrošināt, lai visi dalībnieki ievērotu noteikumus?
 3. Kādi konkrēti pasākumi Eiropas Savienībai būtu jāveic, lai stiprinātu tehnoloģisko neatkarību satelītsavienotības jomā?
-